

Slovenski dom

Štev. 217.

V Ljubljani, v četrtek, 24. septembra 1942-XX

Leto VII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza Italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Efficace attacco all'aeroporto di Halfa Attività di artiglierie sul fronte dell'Egitto

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 23 settembre 1942-XX il seguente bollettino di guerra n. 849:

Moderata attività di artiglierie sul fronte dell'Egitto.

In combattimento sono stati abbattuti dalla caccia germanica due apparecchi britannici dei quali uno nel cielo africano e l'altro al di sopra di Creta.

A Bengasi un'incursione nemica ha causato qualche danno e alcune vittime.

Nostre formazioni di aerei in picchiata hanno attaccato con bombe dirompenti e incendiarie l'aeroporto di Hal Far.

Dalle operazioni di guerra della giornata un nostro velivolo non ha fatto ritorno.

Uspesen napad na letališče Halfo

Topniško delovanje na egiptskem bojišču

Uradno vojno poročilo št. 849 pravi:
Zmerno topniško delovanje na egiptskem bojišču.

Nemški lovci so v bojih zbili dve angleški letali, eno nad Afriko drugo pa nad Kreta.

Angleški napad na Bengazi je povzročil nekaj škode in nekaj žrtev.

Skupine italijanskih strmoglavcev so napadle z rušilnimi in zažigalnimi bombami letališče v Halfarju. Eno italijansko letalo se ni vrnilo z dnevnih poletov.

Hitler odlikoval italijanskega generala

Vojno področje, 23. sept. s. Posebni dopisnik agencije Stefani poroča, da je Hitler po izrednem odposlancu včeraj ob resnem in svečanem obredu podelil odlikovanje Železnega križca I. razreda italijanskemu divizijskemu generalu Ulijsiju Longu, zaradi njegovega sodelovanja z nemškimi letalskimi silami proti sovražnim nakanam na vzhodnem Sredozemlju.

Novi japonski pomorski uspehi ob Aleutih

Tokio, 24. septembra. s. Cesarski glavni stan je objavil, da je neka japonska podmornica dne 31. avgusta v oporišču Nagan na otoku Atka v skupini Aleutov napadla in težko poškodovala ameriško križarko vrste »Northampton«, ki je imela 9050 ton. Dve ameriški podmornici sta bili potopljeni v istih vodah sredi septembra, in sicer od japonskih rušilcev. Japonsko poročilo poudarja, da so od začetka vojne Amerikanci izgubili v Vzhodni Aziji 6 oklepnic, 7 letalonosilk, 14 križark, 8 rušilcev in 2 pomožni ladji. Razen tega so bile težko poškodovane: 5 oklepnic, 2 letalonosilke, 10 križark, 6 rušilcev in 3 pomožne ladje. Uradna objava pravi, da te izgube predstavljajo približno polovico vse pomorske sile Združenih držav. Ameriške človeške izgube v mornarici znašajo 14 tisoč mož. Končno se poudarja, da je bilo do sedaj potopljenih 64 ameriških in holandskih podmornic, 38 pa težko poškodovanih.

Nemški propagandni minister Goebbels o nemških vojnih ciljih

Berlin, 24. septembra. s. V prihodnji številki tednika »Das Reich« bo objavil propagandni minister dr. Goebbels članek, ki pomeni prvi nemški prispevek k razpravi o ciljih vojne. Goebbels obravnava tudi naziranje nemškega javnega mnenja glede bodočih odnosov med narodi. Najprej zatrjuje Goebbels, da Nemčija vodi to vojno brez slehernega prisilnega masčevalnosti, kajti navzlic nasprotjem, ki jih prinaša orožje, občuti Nemčija vso odgovornost za bodoči mir in ne zanikuje, da bodo tudi po tej končani drami narodi morali živeti skupaj drug ob drugem. Zato je treba vse vojne nastope voditi k cilju, da bodo s svojimi končnimi učinki služili ustvaritvi novega reda in utrditvi obstoja teh narodov.

Willkie čaka v Moskvi na sprejem pri Stalinu

Rim, 24. sept. s. Wendell Willkie, ki je že nekaj dni v Moskvi in ki naj bi izročil Stalinu poslanico predsednika Roosevelta. Se vedno čaka, da ga bo rdeči diktator sprejel, toda dan avdienco še ni določen. Navzlic temu pa se poudarja, da so razgovori posebnega odposlanca ameriškega predsednika v Moskvi namenjeni razjasnitvi tistih nesporazumov med Rusi in Amerikanci, ki jih na sestanku Churchill-Stalin ni bilo mogoče v celoti odstraniti. Willkie je doslej razpravljal samo z Molotovom in nekaterimi predstavniki vojaških oblasti. Izjavil je, da je zadovoljen z razgovori in jih označil kot razgovore, ki so »mnogokaj razjasnili«, pričakuje pa, da bo sprejet tudi pri Stalinu. Toda Rusi, ki poznajo slabo stran Amerikancev, pa razkazujejo gostu mesto, pri tem pa ne pozabljajo na zabavišča, ker upajo, da se bo tam med orkestri in baletkami Rooseveltov odposlanec razvedril in znebil peze in nevednosti dolgega čakanja.

Napadi na Kavkazu znova oživele

Boji za Stalingrad besnijo v vsej srditosti — Navzlic hudi obrambi osvojeni novi okraji Sovjetski napad pri Voronežu propadel

Hitlerjev glavni stan, 24. septembra. Nemško vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole uradno vojno poročilo:

Na Kavkazu so se nadaljevali nemški napadi kljub močni sovjetski obrambi. Pred nekim kavkaškim pristaniščem sta bili z bombnim zadetkom poškodovani plavajoča popravilnica ladij in tovarna ladja srednje velikosti.

Boji za Stalingrad in okrog njega se nadaljujejo z nezmanjšano srditostjo. V središču mesta so bili kljub hudi sovjetski obrambi zavzeti novi okraji. Sovjetski protinapadi so se izjalovili.

Severnozahodno od Voroneža so Sovjeti v hudi obrambnih borbah izgubili 25 oklepnikov.

Na srednjem in severnem odseku bojišča so se uspešno nadaljevali nemški krajevni napadali na-

Zaman so vsi ruski protinapadi okrog Stalingrada da bi razbremenili vojsko, ki ima nalogo braniti mesto

Bojišče ob Donu, 24. sept. s. Posebni dopisnik agencije Stefani poroča:

Timošenko je zadnje tedne še naprej zbiral ogromne množice orožja in ljudi, kakor tudi oklepnih vozil na odseku pri Stalingradu. Največje napore pa je usmeril proti železnemu klinu, ki je prerezal pas Don-Volga od severa navzdol. Zavezniške sile niso le odlično prestale vse neštivilne težke ruske napade, temveč so pridobile novo ozemlje. Ko je sprevidel nemožnost, da bi osvobodil Stalingrad pred oblego, je sovražnik poskušal znova dobiti v roke prehod, ki ga je varovala italijanska armada. Ko pa je naletel na najtrdnjši zid na desnem krilu naše armade, ki se je od 17. avgusta naprej stalno borila proti tem napadom, je skušal vreči vse svoje razpoložljive sile na levo krilo. Pod zaščito noči in v zavetju gozdnega ozemlja so vrgli Rusi močne oddelke na naše črte in v prvih urah 11. septembra strahovito napadali. Naše čete so vdržale vse napade in prešle v zmagovite protinapade. Zjutraj 12. septembra je bil položaj spet urejen, sovražnik pa vržen na svoje izhodiščne postojanke. Dan kasneje pa je bil sovražnik odločno napaden in vržen čez Don. Odločen nastop naše pehote je vzvišen nad slehernim pohvalo. Zlasti pa so se v teh bojih odlikovale Črne srjace bataljona »23. marce«, ki so se najbolj zagrizeno borile.

Helsinki, 24. sept. s. V zadnjih 24 urah so finske čete odločno odbile sovjetski napad na neko utrjeno točko pri reki Aunus. V vzhodni Kareliji so bili na južnem odseku odbiti sovjetski napadali poskusi in poskusi, da bi prestopili Stalinov prekop. Na vseh drugih odsekih ko-

Zakaj je propadel poskus izkrcanja pri Dieppu

Vzroke povedo kanadski vojaški strokovnjaki, ki so pri napadu sodelovali

Zeneva, 24. septembra. s. List »Gazette de Lausanne« objavlja obširen izvešček iz poročila poveljstva kanadskih čet, v katerem so naštet razlogi poloma pri Dieppu. Številni in trpi so očitki na račun strateškega vodstva izkrcevalnih operacij. Nastop so vodili trije različni šefi, od katerih je vsakdo predstavljal različno enoto, ki je bila uporabljena. Pomanjkanje vzporedne poveljstva izvira iz starinskega načina poveljevanja, ki ne upošteva razvoja tehnike in

sistema kombiniranega napada. Razen tega pripominjajo strokovnjaki, da čeprav bi uspeh izkrcanja zavisel izključno le od presenečenja, ni bilo nič ukrenjeno, da bi se odstranile težave, ki nastopajo takrat, če spodleti presenečenje. Tu je torej vzrok zakaj je bil uspeh napadalec tako klavrn. Kanadski polk je imel strahovite izgube, pa se mu ni posrečilo pri svojem očičevalnem poskusu na vzhodni obali pri Dieppu doseči večjega uspeha.

Angleška izmikanja in zavijanja glede spopadov pri zelenici Gialo

Rim, 24. sept. s. Po dolgem času je London v skladu s svojim preizkušenim načinom spregovoril pretekle dni o dogodkih pri zelenici Gialo.

Samo po sebi se razume, da London ni spregovoril zadosti jasno, zato pa govore jasno dejstva, ki jih je povedalo uradno poročilo glavnega stan italijanskih oboroženih sil št. 848. Po stari navadi, da krene stran od resnice, je London povedal v svojem poročilu, da so britanske sile v noči od 15. na 16. septembra zasledile zelenico, potem pa se vrnile v svoje oporišče. Poročilo postavlja, da so bile med temi nastopi, trajajočimi več dni, povzročene občutne izgube nasprotnikovi posadki. Nedvomno so Angleži izgubili, kakor se je to ugotovilo pri Dieppu in Tobruku, vsak smisel za razlikovanje med zavzetjem postojanke in med batinami. Kar pa so skušali zamolčati pa nehoti priznava list »Times«, ki ne pozna, ali pa noče poznati uradnega poročila in med drugim zatrjuje, »da spopada, na katerega cikajo Italijani, sploh ni bilo«. Jasno je, ako pri tem ne bi bilo poloma in bi Angleži zavzeli Gialo, bi se poročilo »Times« in uradno poročilo nedvomno strinjali.

Angleške krutosti v Indiji ni konca ne kraja

Rim, 23. sept. s. Pogumni upori indijskih rodoljubov delajo velike pregrevance angleškim vladnim krogom, ki ne vedo, kaj bi ukrenili, da ne bi izgubili »bisera britanske krone«. Indijski podkralj in oblastniki v Londonu so bili dolgo v precepu, ker se niso mogli odločiti, ali naj se pogajajo ali pa zatečejo k nasilju. Stalni spopadi pa so jih toliko razburili, da so se Angleži naposled odločili za nasilje in so zato vtrkali v ječo Gandija in druge kongresne voditelje ter na debelo zapirali indijske rodoljube in demonstrante. Vse to pa še ni zadostilo angleške krutosti, kakor se da sklepati iz članka angleškega političnega tednika »The New statesman and nation«. — Tednik namreč poudarja, da so krvavi spopadi v Indiji zdaj kar nekako potrebni, da oblast lahko razžene množice nacionalistov. Indijci se zavajajo, da imajo stražniki in vojski možnost, da jih razženejo s silo, kjer bi bilo to potrebno: vedo pa tudi, da smejo spet uvajati staro

strahotno telesno kazen bičanja. Da bi torej zadušili zakonito stremljenje indijskih ljudstev, Angleži hinavsko zatrjujejo, da se ojujejo za svobodo in enakopravnost, hkrati pa ne oklevajo pri rabi najbolj sovražnih in ponižujočih sredstev.

Rooseveltovi prsti v Južni Ameriki

Buenos Aires, 24. septembra. s. Združene države še naprej stegujejo prste po državah Južne Amerike po svojem načrtu, ki hoče vso Južno Ameriko spraviti v službo in pod vpliv Severne Amerike. V ta namen se Združene države poslužujejo vseh sredstev in izrabijo vsako priliko za doseg tega cilja. Sedaj se je oglasila propaganda. Iz Washingtona je bilo sporočeno, da je urad za vzporeditev odnosov med ameriškimi državami določil znesek 15 milijonov dolarjev za časopise in radijske objave v južnoameriških državah. Stroške bo prevzelo 1300 industrijskih podjetij, katerih posli na celini so delansko onemogočeni zaradi težav izvoza in pomorskega prometa, kar je posledica številnih potopitev sprčo delovanja podmornic Osi in zaradi navzočnosti italijansko-nemških podmornic v vseh ameriških vodah.

Napadi na vlake in železniške proge v Indiji Vse železniške proge, mostove in prehode straži vojaštvo

Bangkok, 24. septembra. s. V nekem oddelku drugega razreda na vlaku, ki vozi na progi Naid-Bombay, je eksplodirala bomba. Železniški voz je razneslo in so njegovi kosi leteli daleč proč od kraja, kjer je nastala eksplozija. Med potniki je bilo 24 ubitih in 180 ranjenih. Truplo nekega zavirača, ki se je mudil v tistem trenutku v vagonu, so našli 500 metrov od vlaka. Bilo je strahovito razmrevanje. Iz Bombaya so poslali na kraj nesreče na pomoč poseben vlak z zdravniki, bolničarji in policoji. Domnevajo, da je tudi atentator sam med žrtvami.

Zaradi ponovnih napadov na železniške proge in vlake so britanske oblasti hudo zaskrbljene. Izdani so bili posebni varnostni ukrepi in so vse železniške postaje zastražili z vojaštvom. Vojaške patrrole nadzorujejo tudi železniške mostove, prehode in glavne železniške proge. Dobile so ukaz, da morajo brez nadaljnega streljati na vsakogar, ki bi se jim približal.

stopi. Močni letalski oddelki so podnevi in ponoči z uničujočim učinkom z bombami obmetavali skladišča in železniške zveze okrog Rzeva.

Ob obali Ribiškega polotoka so močni oddelki bojnih letal napadli važno sovjetsko oporišče. V letalskih bojih so nemški in finski lovci na visokem severu brez sovjetskih izgub sestrelili 19 sovjetskih letal.

Ob obali Rokavskega preliva so bila med poleti slabih angleških sil sestreljena štiri letala.

V Južni Angliji so lahka nemška bojna letala podnevi obmetavala s težkimi bombami vojaško važne cilje. Pri Dovru so bili sestreljeni trije zaporni baloni.

Vesti 24. septembra

Bolivjski parlament je po prvem branju odobril zakonski načrt, ki prepoveduje Judom vstop v Bolivijo.

Zveza severnoameriških iznajditeljev, ki ima 14 članov in je bila leta 1940 ustanovljena, se je lotila pretresa javnih predlogov, kako naj se doseže zmaga. Po dogodkih v Pearl Harborju je prišlo na 68.000 predlogov. Večinoma so iznajditelji predlagali razne iznajdbe za zaščito ladij pred torpedi, toda noben predlog svoje naloge ni rešil.

Ameriškim vojaškim oblastem povzročajo vrlike skrbi ladjedelnice v severni Irski, ker so po vestih iz Newyorka odslovili mnogo delavcev, ki so bili naklonjeni Osi.

Na kavkaškem bojišču se bore tudi bataljoni finskih vojakov, ki so se izkazali najboljši borci tudi na kavkaškem pogorju, piše nemški list »Deutsche Allgemeine Zeitung«.

Nemški zunanji minister Ribentrop in namestnik romunskega min. predsednika Mihael Antonescu sta imela v vojnem stanu nemškega zunanjega ministra 22. in 23. septembra razgovore, o katerih pravi komunisti, da so potekali v duhu pristranskega razumevanja in obojestranskega vojnega tovarištva.

Iz Ankare sta se vrnila v Carigrad japonska admiral Abe in Nomura. Danes bosta odpotovala v Nemčijo.

Nemška oblastva so delno ukinila prometne omejitve v deželah pod nemško zasedbo, vendar pa je tudi še naprej potrebno posebno dovoljenje za tranzitno potovanje preko Srbije, Grčije in Danske.

Italijanski list »Popolo di Roma« poroča, da so po poročilih iz Kaira kralju Faruku in egiptovski vladi odvzete za dva tedna vse vladne pravice od strani angleškega vojaškega poveljstva, ker se kralj in vlada nista hotela preseliti v Sudan. Zaradi tega vlada razburjenje v Egiptu.

Znameniti kirurg prof. Sauerbruch je bil poklican v Ankaru k bolnemu turškemu znanjemu ministru Menemendogluju. Po posvetu z ministrovimi osebnimi zdravniki je Sauerbruch dejal, da zaenkrat še ni potreben noben kirurški poseg. Objavljeno pa bo uradno poročilo o zdravstvenem stanju znanjega ministra.

15.000 Japoncev je sklenila vlada Združenih držav internirati v državi Arkansas. Te jetnike policija strogo straži in nadzoruje vsak njihov gib. Sedaj porabljajo te ljudi za prisilna dela pri pospravljanju sladkorne pese.

Madžarska filmska industrija je dosegla pri filmskem tekmovalju v Benetkah nad vse lep uspeh, je časnikarjem izjavil madžarski minister za ljudsko vzgojo. Od šestih madžarskih filmov, ki so bili v Benetkah predvajani, so štirje prejeli nagrade.

Dela na novih železnih v Turčiji, ki bodo vezala Turčijo z Irakom in Iranom, si je ogledal turški minister za javna dela.

Grško zdravstveno ministrstvo je odredilo 60 milijonov drahem za borbo proti malariji in za dokončanje izsušitvenih del v krajih, ki so najbolj močvirnati in najbolj malarčni.

Na Hrvaškem morajo dijakinje, ki so dovršile srednjo šolo v šolskem letu 1941-42, obvezno delati 12 mesecev. Vse one dijakinje, ki se ne bodo odzvale delu in ne bi dobile tega potrdila, se ne bodo mogle vpisati na univerzo ali na kako drugo višjo šolo.

Noč groze in strahu v Starem trgu in v bližnjih vaseh

Besni komunistični krvoloki more žene in požigajo kmečke domove

Partizanske morilske drhali so že dalj časa grozile Staremu trgu in okoliskim vasi, da bodo izvedle na trg in vasi kazensko ekspedicijo ter za vselej pomele z rovarji protipartizanske akcije. Ljudstvo pa po vseh umorih ni moglo molčati in je javno obsodilo morilske tolpe, postalo pa je tudi bolj čuječe ter sklenilo, da se ne bo dalo več pobijati. Partizani so zato v svojem besu hoteli maščevati ljudsko odpranost, ki je stala partizane že mnogo mrtvih. V maščevanju pa so se partizani spravili zlasti na žene in otroke.

Iz Starega trga so prispela podrobnejša poročila o partizanskih umorih, ki po pretresljivih mučenjih raznih žrtev presegajo zločinstva v drugih krajih.

V noči od 2. do 3. septembra so partizani napadli okrog 10 zvečer hišo Palčiča Jakoba na Vrhniki pri Starem trgu. Hišo so popolnoma oropali, s seboj pa so vzeli gospodaria, njegovega sina trgovca Jakoba Palčiča in njegovega drugega sina mizarja Ivana Palčiča. Tu so zgrabili in odvedli tudi Poroka Jan. Očetu Palčiču Janezu se je med potjo posrečilo pobegniti, vse ostale pa so odpeljali na Babno polico, jih obstrčili in jih

napol žive so vrgli v jama

Ivan Palčič je naslednji dan prišel k za-vesti, četrti dan pa se mu je na prav čudežen način posrečilo uiti iz gozda. Ivan Palčič je bil obstrlejen v desno senco. Ko so ga vrgli v jama, je zaradi strašnega udarca oslepel na levo oko. Ivan je bil tako slaboten, da ni mogel pomagati iz jame svojemu, še živemu bratu Jakobu, ki pa je kmalu podlegel ranam. Zločinski streljaški posel sta opravila neki Fajdina in Podoba in neki drugi komunist z Rakeka s partizanskim imenom Tarzan.

Ko so partizani opravili svoj zločinski posel pri Palčičevih, so vdrl v hišo Jerneja Poje. Zahtevali so od njega denar, nato pa ga odvedli k bližnjemu gospodarskemu poslopiju in ga ustrelili.

To noč so se pojavili tudi v Starem trgu. Okrog polnoči so naskočili stanovanju obeh kaplanov in razbili vrata, ki so vodila do stanovanja kaplana Kramarčiča. Ko so s štirimi strelji ubili kaplana Kramarčiča, so hoteli še več. Da bo njihova zločinska meta polna do vrha, so vdrl v hišo posestnika Telca Jerneja. Ker ga niso našli, so ubili njegovo ženo Katarino. Po teh umorih so hišo oropali in zažgali gospodarsko poslopije.

Živo so sežgali

Nekako ob pol ponoči so ljudje slišali partizanske strele iz Dan. Komunisti so tu streljali skozi okno hiše Hauptmanna Albina. Gospodar in njegov brat ter še neki Dančan, ki prenočuje v tej hiši, so se pripravili, da se bodo branili proti zločincem. V borbi so ubili ne-

Nabava jajc

Prehranjevalni zavod Visokega Komisariata v Ljubljani opozarja konzumente, da bodo tvrdke A. Smrkolj, Fr. Pogačnik, A. Paulin ter F. Niklsbacher izdajale konzumentom jajca samo še do 30. septembra t. l. Kdor jajc ne bo odvezl od navedenega dne, bo zamudil rok. Vse navedene tvrdke izdajajo jajca vsak dan od 8 do 12 in od 14.30 do 18. Da ne bo zadnji dan ravala, naj odzame vsak jajca že preje.

kega partizana. Komunisti so streljali v hišo in jo obkolili. Može so se umaknili najprej v prvo nadstropje, ko pa so komunisti vdrl v hišo, so se umaknili na podstrežje. Med tem so se partizani vrgli v spalnico in v prvem nadstropju in vrgli s postelje ženo Franciško Hauptmanovo roj. Palčičevo in njene štiri otroke. Otroke so zapodili iz hiše, takoj nato pa hišo zažgali. Ženo so vrgli v ogenj, nato pa hišo v tretje napadli. Obleganci so se kljub temu še branili in ubili še enega partizana. Po tretjem napadu so se umaknili v stranice in se v niem branili do jutra. V stranice so komunisti vrgli bombo, ki pa ni eksplodirala in so jo vrgli na napadalce. Partizani so pri napadanju zažgali tudi gospodarsko poslopije, čebelnik, hišo pa popolnoma izropali. Konjem so v hlevu zvezali noge, da so živi zgoreli. Pri napadu je nastopilo okrog 60 partizanov. Napravili so veliko škodo, da ne govorimo o nenadomestljivi izgubi, ki je zadelo družino s smrtjo dobre matere, ki je zapustila 4 otročičke. Bila je vzorna mati. Se nekaj minut pred napadom sta skupno z možem molila ter se tako lepo pripravila na smrt.

Pred Hauptmanovo hišo so partizani ustrelili tudi Karla Znidaršiča, trgovca in delavca Alojzija Stolca, oba iz Dan.

Zločinstva brez primere

25 partizanov je to noč napadlo tudi žago in mlin v Podobu, last Kunstlija iz Vrhnike pri Ljubljani. V hišo so vdrl v zahtevali mlinarja. Ker ga niso našli, so zažgali najprej žago, nato še hišo in mlin. Ko so se vračali iz Starega trga, so zažgali še gospodarsko poslopije na drugi strani ceste. Nato so vdrl v hišo pekovega mojstra Miha Čuča in ubili njega in njegovo ženo. Otroke so postavili na okno sosedove hiše. Ubil ju je neki Martinčič Rafael iz Pudoča. V istem času so napadli tudi Znidaršič Ivana, katerega pa so na srečo le obstrčili. Isto noč so v Viševku ustrelili Alojzija Tomšiča in njegovo ženo Terezijo, katero so prav tako vrgli v ogenj.

Posebno konzerviranje sadnih in drugih pridelkov

Lepo in dobro je biti umen sadjar, zraven še član društva, ki resnično in z veliko vnemo skrbi za procvit in napredek našega sadjarstva. Za to stroko mora imeti človek mnogo notranjega veselja, hotenja in hrepenenja, da doživlja pri delih na vrtu hkratu nekaj harmoničnih spoj z naravo, se veseli z drevesi, žalosti, kadar mu divji elementi toče oklestijo dobro obetajoče zlahtne jablane, hruške in češnje.

Tam v prijaznem zapadnem kotičku našega mesta sta si dva moža sezidala čedne domove in zraven si uredila lepe vrtove. Sta to dobri Janko in vsevedni Stanko. Pred leti sta zasadila samo izbrano sadno drevje: jablane, hruške in druge čepe. Letina je letos obema prinesla mnogo, mnogo za zob. In vsakdo je občudoval na obeh

S Hrvaškega

14. t. m. je začelo nemško gledališče v Zagrebu svoje predstave za letošnjo sezono. Znani nemški dirigent Clement Kraus bo prišel v prihodnjih dneh v Zagreb, kjer bo nastopil kot dirigent z zagrebško Filharmonijo.

Pred dnevi si je posebna komisija železniskih trokovnjakov ogledala progo Zagreb-Dugo selo v svrhu položitve drugega tira na tem delu proge. Ista komisija si je ogledala tudi glavni zagrebški kolodvor, kjer bodo v kratkem začeli razširjati glavni potniški peron.

O zdajšnjemu nemškemu šolstvu je pred dnevi predaval v zagrebškem ljudskem vseučilišču znani nemški učenjak dr. Albert Hofelder. Predavatelj je na nazoren način prikazal sodobno šolsko vzgojo v velikem Rajhu.

V Ratkovici v Kotaru Nova Gradiška bo v kratkem začela obratovati velika tvornica, ki se bo ukvarjala s konzerviranjem sadja, povrtnine in izdelovala vse vrste žganja, kisa in pa gorčice. Tovarna bo imela velik obseg in je že dobila potrebno dovoljenje, da bo smela obratovati.

V kratkem bodo v Sarajevu odprli tretjo javno kuhinjo za delavstvo. V vseh treh sarajevskih kuhinjah se bo moglo hraniti dnevno nad 3000 ljudi.

Nekaterim zagrebškim strankam je mestna občina odvzela elektriko, ker se niso točno držali predpisov o zateznosti.

S 15. t. m. so začeli v Banja Luki popisovati prebivalstvo. Mesto je razdeljeno na pet okrajev, tako, da gre šteti čim lažje. Vsak mešan mora pri popisu oddati komisiji tudi po pet svojih slik. Od tega so izvezle te muslimanke, ki imajo obraz zakrit in pa otroke, ki so mlajši od 14 let.

Osješko gledališče bo skoraj začelo z letošnjo novo sezono. Gledališki abonma je že tudi razpisan.

Med bratslavsko in zagrebško radijsko postajo bodo od zdaj prirejeni večkratni izmenični umetniški nastopi. Tako umetniško sodelovanje je zelo potrebno, pravijo zagrebški listi.

Med največje kulturne dogodke letošnjega leta bo spadal prav gotovo nastop berlinske Filharmonije v glavnem mestu hrvaške države. Zdjaj je dokončno dogovorjeno, da bo Filharmonija koncertirala v Zagrebu 25. t. m. Naslednji dan bo svoj nastop ponovila. Oba koncerta bo dirigiral glavni glasbeni ravnatelj Filharmonije Hans Knappertsbusch. Na sporedu je I. Beethovnova simfonija, skladbe največjih nemških komponistov Brahmsa, Mozarta, Heydna, Liszta in Wagnerja. Za oba nastopa vlada v prestolnici veliko zanimanje in so vsotopnice že razprodane.

Znana potovanja razstava »Zidlec« je zdaj prišla v Sarajevu.

Glasbeni tečaji GILL-a

Ljubljana, 24. septembra.

Žensko nadzornišvo »je obnovilo svoje delo ter začelo z vpisovanjem v glasbene tečaje. Za zdaj se sprejemajo samo prošnje tistih, ki bi se radi učile harmonike.

Članice GILL-a, ki bi rade izkoristile priložnost brezplačne pouka, se morajo zaradi vpisa v omenjeni glasbeni tečaj zglasiti v uradih Zveznega povelstva GILL-a.

V treh vrstah...

V Ljubljani je umrla znana solastnica mariborske tvrdke Pinter & Lenart, gospa Ninica Pinter. Zapuška moža in več svojih uglednih sodrnikov v Dachau, Ljubljani, Zagrebu in v Murški Soboti. Na zadnji poti jo bodo spremlili v petki ob 3 popoldne v Zal, kapele sv. Andreja na pokopališču pri Sv. Križu.

V mariborski bolnišnici so umrli 64letna posestnica Ana Venetova od Sv. Jakoba v Slov. gorici, 35letna viničarka Julka Mulčeva, 32letni Ciril Kobal in 68letna previzkarica Alojzija Sevedrova.

V Ziljskih planinah se je smrtno ponesrečila 34letna Elizabeta Bachmannova iz Smohorja.

20.000 ljudi je obiskalo po poročilu mariborskega dnevnika umetnostno in politično razstavo v Pljuju.

O hominem napadu na Zagreb je priobčil »Hrvatski narod« dve sliki z besedilom, iz katerega povzemamo naslednje stavke: »Tako lahko izgleda samo delo obupanca, ki se oprijemlje vsake bilke, da bi se rešil. Ves Zagreb in vsa hrvatska javnost vidi v tem dejanju znak slabosti. Nevojaški zračni napad je bil sprejet z največjo odvratnostjo. Poskus, da bi se s takim obupnim in nevojaškim dejanjem oslabilo odločnost hrvatskega naroda in njegova enodušna povezanost, je smešen.

Na razvalinah slovenskega naroda

hoče Osvobodilna fronta ustvariti »boljševiški raj«.

Športni drobci

27. t. m. se bosta v Marseillu pomerila za naslov evropskega boksarskega prvaka v polteški kategoriji Cerdan in pa Ferrer. Borbo so najprej hoteli imeti v Parizu, zdaj so se pa odločili za Marseillo.

27. t. m. bo priredila italijanska lahkoatletska zveza izbirno tekmovanje za sestavo državne reprezentance, ki bo nastopila 10. in 11. oktobra proti madžarski reprezentanci. Izbirne tekme bodo v Parmu. Razen že znanih italijanskih atletov je Zveza poklicala tudi nekaj manj znanih imen. To bo zadnja priprava pred nastopom.

3. in 4. oktobra bodo prvi nastopili hrvaški lahkoatleti v Sofiji, kjer se bodo pomerili z bolgarsko državno reprezentanco. Že zdaj vlada v bolgarski prestolnici za nastop veliko zanimanje.

20 najboljših italijanskih atletov v letošnjem letu. Tabela je narejena po posebnem točkovanju za najboljši uspeh. Na čelu tabele je Tosi, ki je vrgel disk 51.43 m daleč in je za to dobil oceno 1086 točk. Samo za dve točki zadaj mu sledi znani Lanzi s svojim nedavnim rekordom na 1000 m v času 2:22.3; na tretje mesto se je zasedel Consolini spet z metom diska (51.18 m); dobil je za to daljavo 1077 točk; s 1049 točkami mu sledi spet Lanzi na progi 400 m v času 47.3; 1048 točk je lestvica naklonila Beviaqui za njegov tek na 5000 m v času 14:31.8. Potem pa sledijo po vrstnem redu še tile atleti: Lanzi (800 m), Vitale (2000), Ferassutti (400), Colombo (2000), Campagner (škok v višino), Bertocchi (2000), Vitale (3000), Pederzoni (1000 m) itd.

Kakor poroča evropska boksarska zveza, ki ima svoj sedež v Rimu, bo evropski dvakratni prvak Bondavalli, nastopil 4. oktobra v Bukarešti proti Romunu Giorgiju Popescu, ne pa proti Lucienu Popescu, kot so to najprej javili. Šlo bo za naslov evropskega prvaka v peresni teži.

ter je njega metoda konzerviranja obstojala v tem, da jih je spreminjal v tekoči denar. So pa še razni drugi konzervatorji, ki so se spravili na razne poljske pridelke, jih protipravno nabirali in prodajali. Bilo je že več takih konzervatorjev zaradi tatvine obsojenih na okrajnem sodišču. Neki tak konzervator je dobil do 30 dni zapor, to nepogojno, ker je nabiral krompir iz koristoljubja in dobičakeljnosti.

Bliža se 1. oktober!

Ime našega najboljšega pisatelja planin, Janeza Jalena je porok da bo njegova knjiga »BOBR« 1. del vredno branje. Zato takoj naročite najboljšo družinsko zbirko knjig »Slovenčev knjižnico«.

V oktobru meseca bosta poleg Jalenove začetne povesti izšli še dve svetovno znani povesti in sicer Francesco Perri: Neznani učenec. Roman, ki je preveden skoraj v vse evropske jezike. Pisatelj opisuje zablude poganstva sveta in Vstajenje ter Alno Kallas: Maščevanje svete reke. Povest največje finske pisateljice, katere dela hite prevajati v razne svetovne jezike. Ogledite si naš program pa boste z veseljem naročili zbirko knjig zase kakor tudi vašim prijateljem in znancem.

Če pr'dobite 5 novih naročnikov boste sami dobivali knjige zastoni.

Redni naročniki bodo dobivali knjige dostavljene na dom.

Redni naročniki bodo dobili vsako knjigo po 6 lir, za nenaročnike bodo knjige dražje.

Redni naročniki bodo lahko dobili »Slovenčev koledar« po ugodnostni ceni.

Redni naročniki bodo dobili dve lepi knjigi za nagrado.

»Slovenčev knjižnico« lahko naroči vsak, tudi oni, ki niso naročniki naših listov.

Pridobite nam čimveč naročnikov na to bogato zbirko, saj to je kulturna dolžnost vsakega Slovenca.

S. S. van Dyne:

ZAGONETNA SMRT

KRIMINALNI ROMAN

GOSPODA BENSONA

Ni slabo, da se je stotnik posvetil književnosti. Upam, da bomo s tole bajko, ki jo imamo v rokah, lahko premagali stotnikove dvome in ga slednjič pripravili do tega, da pove vse, kar ve. Morda nimam prav, toda poskusiti velja. Če dovolijo Markham, bi ti svetoval, da pokličeš sem majorja. Reel mu, naj pride takoj in da imaš že v rokah priznanje, ne smeš mu pa povedati, kdo je tisti, ki je dejanje priznal. Pusti ga v veri, da je dejanje priznal St. Clairvo, ali Pitye, ali pa, če hočeš, Poncij Pilat. Na vsak način pa zahtevaj, da mora priti sem, da se z njim posvetujemo, preden vložimo tožbo.

»Ne razumem, čemu bi bilo to potrebno,« se je upiral Markham. »Skoro trdnj sem prepričan, da ga bom videl nocoj v klubu. Lahko se bom tedaj pogovoril z njim.«

»Pazi, kaj ti povem,« je vztrajal pri svojem Vance. »Če nam major lahko v kakšnem oziru zadevo pojasni, je bolje, da je navzoč pri tem tudi gospod narednik Heath.«

»Ne čutim prav nobene potrebe,« po kakšnih novih pojasnitvah,« se je oglašil narednik.

»Poslušaj, Vance,« je dejal Markham, »čemu naj bi stvari še bolj zametavali? Čemu naj izgubljam še čas s tem, da

povabimo majorja in z njim razpravljamo o stotnikovem priznanju? Res nam ni treba, če kakšnih novih dokazov.« Markhamov glas pa je kljub temu le razodeval rahel dvom in negotovost. Skušnje zadnjih dni so ga bile naučile, da Vance ni nikdar ničesar svetoval, če ni imel za to res kakšnega stvarnega razloga.

Vance je to opazil in je zato še bolj vztrajal pri svojem.

»Moja prošnja temelji na nečem važnejšem kot pa je želja, da bi obdovladali tiste zarpile poteze majorja Benson na vprav zdaj. Ponavljam ti z vso tisto malenkostno resnostjo, kolikor je na meni, da je nadvse važno, da pride sem.«

Markham je začel omahovati in Vance mu ni dal prej miru, dokler ni njegovi zahtevi ugodil. V Heathu je znova zavrelo, a kljub temu je tiho sedel dalje na svojem stolu.

Major Benson je prišel, kakor da se mu je res neznanost mudilo. Ni skušal prikriti svojega zanimanja. Ko je bral tisto Leacockovo priznanje, je postal njegov obraz nekam mračen. Strmel je v papir in na njegovem obrazu se je poznala neka zadržanost. Slednjič je nagrbnil čelo in dejal:

»In vi, ste vi o tem prepričani?«

»Ne razumem, čemu je moral Leacock priti sem, da poda svoje priznanje,« je dejal Markham. »Če ni ničesar kriv. Na žalost pa vem, da ga »mogoče« obremenjuje, tako da sem ga jaz že pred dvema dnevoma nameraval zapreti.«

»Ničče drugi ni mogel biti morilec kot on,« se je oglašil Heath. »O tem sem bil prepričan že od vsega začetka.«

Major Benson ni takoj odgovoril. Zdelo se je, da išče primerne besede.

»Že mogoče... je pa tudi možno, da se je stotnik Leacock odločil priznati umor iz... kakšnega drugega razloga.«

Vsi smo uganili, kaj je pri tem mislil.

»Priznam,« je odvrnil Markham, da sem prvotno smatral za krivo gospodično St. Clairvo in sem to povedal tudi stotniku Leacocku. Pozneje pa sem se prepričal, da ona ni bila neposredno zapletena v umor.«

»Pa Leacock to ve?« je hitro vprašal major. Markham se je za trenutek zamislil.

»Mogoče ne; zelo verjetno pa misli, da jo imam še vedno na sumu.«

»Ah!« je vzkliknil major skoro nehoti.

»Pa kaj nas vse to briga?« se je razjezil Heath. »Mar mislite, da se je odločil iti na električni stol samo zato, da bi rešil ugled svoje zaročenke? To so vendar stvari, kakršne gledamo v filmih, ne pa stvari iz resničnega življenja.«

»Ne bi si upal tega trditi, gospod narednik,« je dejal Vance mirno. »Resnica je, da so ženske preveč modre in praktične, da bi storile kaj takšnega. Toda možki imajo neomejene sposobnosti, delati neumnosti.«

Potem se je obrnil k majorju Bensonu ter ga sprašujoče pogledal.

»Nam ne bi hoteli povedati, čemu Leacock prav za prav igra to vlogo starodavnega kavalirja?«

A major se je spuščal le bolj v splošno vprašanje in kazalo je, da se niti ne mara več vrniti na stvar, ki bi bila utegnila pojasniti stotnikovo dejanje. Vance ga je še naprej spraševal, ni se mu pa posreželo premagati njegove molččnosti, oziroma zvedeti tisto, kar je stotnik morda imel za bregom.

Heath ni mogel več premagovati svoje nestrpnosti in je slednjič dejal:

»Leacocka ne morete rešiti, gospod Vance. Pogledajte stvarnosti v oči: on je grozil Bensonu, da ga bo ubil, če ga kdaj vidi s tistim dekletom. Že takoj prvič, ko je bil z njo skupaj, je moral to plačati z življenjem. Leacock je skril pistolo v hiši svoje zaročenke, in ko so se stvari zanj slabo zasukale, je orožje odnesel in ga vrgel v reko. Podkupil je strežnika in potem so ga videli tisto noč ob pol ene pri Bensonovi hiši. Pri zasliševanju ni vedel povedati ničesar. Če to ni jasno ko beli dan, naj me vrag vzame.«

»Okoliščine so res takšne, da ne dopuščajo nobenega dvoma,« je pripomnil major Benson. »Toda po moji sodbi bi jih bilo mogoče razlagati tudi na drug način. Mislite, da ne?«

Heathu se ni niti zdelo vredno, da bi na to kaj odgovoril, pač pa je nadaljeval:

»Leacock je nekaj slutil in je okrog polnoči vzel svojo pistolo in odšel z doma. Iznenadil je Bensonu, ko sta bila z dekletom skupaj, stopil v njegovo sobo in ga ustrelil, kakor mu je bil zagrozil. Po mojem mnenju sta v umor zapletena oba, a Leacock je bil tisti, ki je streljal. Samo še njegovega priznanja nam je manjkalo, in zdaj tudi to imamo... Ni ga sodišča, ki bi ga oprostilo!«

»Probi et legales homines,« je pomrmral Vance.

Pri vratih se je pojavil Swacker.

»Časnikarji silno nestrpno čakajo, da bi kaj zvedeli,« je sporočil in se namrdnil.

»Mar že vedo za priznanje?« je začuden vprašal Markham Heathu.

»Še ne. Najbrž so vprav zato tako zelo nestrpni. Če pa mi dovolite, jim pošepnem kaj na uho.«

Markham je privolil in Heath je stekel k vratom, a preden je prišel do njih, ga je Vance že dohitel in se postavil predenj.

»Markham, mi dovoliš, da stvar do jutri ostane tajna?« je prosil Vance.

Markham je bil slabe volje.

»To bi lahko storil, če želiš, toda čemu?«

»Tebi v dobro, če ne drugim. Leacock je na varnem. Počakaj s to svojo nesmiselnim namero vsaj še štiri in dvajset ur. Major in jaz veva, da je Leacock nedolžen in jutri ob tej uri bo vsa javnost to že tudi vedela.«

Ljubljana

Koledar

Danes, četrtek, 24. septembra: Marija r. j.
Petek, 25. septembra: Klemen, sp.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjini trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska c. 10; mr. Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 81.

Glasbena akademija in srednja glasbena šola. Sprejemni izpiti se bodo vršili v času od 28. do 30. septembra t. l. Razpored je objavljen na oglasni deski zavoda.

Seznami davčnih osnov za knjigarne, papirnice, trgovine s steklom in porcelanom, drogerije, sanatorije, parfumerije, kozmetike, trgovine s sanitetnimi potrebščinami in zobotehnični predmeti ter za galanterije bodo razgrnjeni do 6. oktobra t. l. za trgovine z železnino in posodo ter za trgovske agenture in komisije do 7. oktobra t. l., seznami davčnih osnov za trgovine z modnim blagom in prevoznitvijo bodo pa razgrnjeni do 8. oktobra t. l. med uradnimi urami v mestnem odpravniku, soba št. 19 v III. nadstropju na magistratu, Mestni trg št. 27.

Prijave za kurivo so uslužbenci mestnega preskrbovalnega urada pobrali že po vsem mestu. Kdor pa prijavi še ni oddal, naj jih takoj prinese na magistrat v pritličje ter jih odda v pisarni na dvorišče levo. Spet pa moramo opozorjati, da neupravičeno zapoznelih prijavi ne bo mogoče upoštevati.

Kdor podpira

Osvobodilno fronto

podpira morilce, roparje, požigalce in nasilnike nad lastnim narodom.

Koncerti na dveh klavirjih, ki jih izvajata pod okriljem Glasbene Matice, pianistki Marta Bizjak-Valjalo in Silva Hrašovec, so pomembni in zanimivi zaradi tega, ker so dali pobudo za ustvarjanje del tovrstne domače literature. Kateri pri nas dosedaj sploh nismo imeli. Skoraj na vsakem koncertu sta izvajali kako novo domače delo, napisano za dva klavirja in tako bomo slišali tudi v ponedeljek, 28. t. m. novo izvirno suito ljudskih plesov za dva klavirja pod naslovom Nizki rej, ki jo je napisal plodoviti skladatelj Matija Tomc. O delu samem bomo spregovorili v prihodnjih dneh, danes opozarjamo na koncert, ki bo v ponedeljek, 28. t. m. ob pol 7 v mali filharmonični dvorani. Predprodaja v Knjižarni Glasbene Matice.

Ljubljansko gledališče

Drama:

27. septembra, nedelja, ob 14: »Mali Lord«. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol.
ob 17.30: »Vdova Rošinkac«. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol.

Opera:

26. sept., sobota, ob 17: »Sviljski brivci«. Izven. Cene od 24 lir navzdol.
27. septembra, nedelja, ob 17: »Sviljski brivci«. Izven. Zaključena predstava.

ISTITUTO CONVITTO „G. MARCONI“
VENEZIA

Campo S. M. Formosa 5866, tel. 23051

Ricevonsi iscrizioni anno scolastico 1942-43 Ginnasio (4. e 5.°), Liceo classico e scientifico, Istituto tecnico inferiore (4.°), e superiore per ragioniere e geometri — Istituto magistrale inferiore (4.°) e superiore — Preparazione licenza Scuola Media. — Possibilità guadagnare anno.
Convitto — Semiconvitto — Esternato — Doposcuola — Accoglimento anche studenti di Scuole Regie — Programma a richiesta.

Sprejemajo se vpisi za šolsko leto 1942-1943 za ginnasio (4. in 5.°), klasični in znanstveni licej — Nižo (4.) in višjo zemljemsko izobrazbo — nižje (4.) in višje učiteljske — Priprava za maturo srednje šole.
Možnost preskočiti šolsko leto.
Konvikt — Podkonvikt — Eksternat — Nadzor po pouku — Sprejemajo se tudi dijaki kraljevih kol — Na zahtevo program.

Dal 15 al 30 Settembre vengono emesse le nuove serie di

BUONI DEL TESORO NOVENNALI 4% A PREMI

Interessi e Premi esenti da ogni imposta presente e futura

PREZZO di emissione: L. 92 per ogni cento lire di capitale nominale, oltre interessi 4% dal 15 Settembre fino al giorno del versamento.

Le sottoscrizioni possono essere eseguite in contanti o con versamento di Buoni del Tesoro novennali 4% scadenza 15 Febbraio 1943.

Vengono accettate come contante le cedole ammesse in sottoscrizione.

Per le sottoscrizioni con versamento di Buoni del Tesoro novennali 4% 15 febbraio 1943 i medesimi vengono accettati alla pari e ai sottoscrittori viene corrisposta la differenza di L. 8 per ogni cento lire di capitale nominale, nonché il rateo di interessi in ragione di cent. 35% in corrispondenza della cedola non ancora scaduta che dovrà trovarsi unita ai titoli versati in sottoscrizione.

PREMI: ciascuna serie di L. 1 miliardo di Buoni concorre annualmente a n. 116 premi per un ammontare complessivo di L. 4.800.000 mediante estrazioni semestrali.

Le sottoscrizioni si ricevono presso tutte le Filiali dei seguenti Enti e Istituti che fanno parte del Consorzio di emissione, presieduto dalla Banca d'Italia:

Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli infortuni sul lavoro — Banca d'Italia — Banco di Napoli — Banco di Sicilia — Banca Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Province Lombarde — Federazione Nazionale Fascista delle Banche e Banchieri — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e d'Italia — Banca Popolare Cooperativa Anonima di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Popolare di Milano — Banco Santo Spirito — Credito Varesino — Società Italiana per le Strade Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali di Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà — La Fondiaria Compagnia di Assicurazioni Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio.

Credito Commerciale, Milano — Banca Cattolica del Veneto — Banca Toscana — Banca Agricola Milanese — Banca Provinciale Lombarda — Banco di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Credito Romagnolo — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Banca Belinzaghi — Società Italiana di Credito, Milano — Banco Lariano — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca dei Friuli — Banco S. Paolo, Brescia — Banca Gaudenzio Sella & C., Biella — Banca Popolare, Lecco — Banca A. Grasso e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallarate — Banco Alto Milanese — Banca di Calabria;

Banca Mutua Popolare, Bergamo — Banca Popolare, Luino — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Ragusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Cremona — Banca Mutua Popolare Aretina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Cooperativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risp. e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Banca Popolare Pesarese;

Tutte le altre Casse di Risparmio, Banche e Banchieri, e Banche Popolari, iscritte alle Federazioni di Categoria, nonché gli Agenti di Cambio partecipanti alla Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio.

Od 15. do 30. septembra bodo emitirane nove serije

9 LETNIH 4% ZAKLADNIH BONOV s PREMIAMI

Obresti in Premije so oproščene sleherne sedanje in bodoče davščine

EMISIJSKA CENA: 92 lir za vsakih sto lir nominalne glavnice poleg 4% obresti od 15. septembra do dneva vplačila.

Vpisovanje se lahko opravi ali v gotovini ali z vplačilom 9 letnih 4% zakladnih bonov, ki zapadejo 15. februarja 1943.

Sprejeti so kot gotovina kuponi, dopuščeni za vpis.

Pri vpisu z vplačilom 9 letnih 4% zakladnih bonov 15. februarja 1943, se isti sprejemajo a la pari in vpičnikom se prizna razlika 8 lir za vsakih sto lir nominalne glavnice, poleg odgovarjajočih obresti v znesku cent. 35% z ozirom na še ne zapadli kupon, ki mora biti priključen bonom, izročeni v vpis.

PREMIJE: Na vsako serijo 1 milijarde lir bonov odpade letno 116 premij v skupnem znesku 4.800.000 lir, ki se žrebajo vsakih 6 mesecev.

Vpisovanje se lahko opravi pri vseh podružnicah naslednjih ustanov in zavodov, ki pripadajo emisijskemu konzorciju, pod vodstvom zavoda Banca d'Italia:

Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli infortuni sul lavoro — Banca d'Italia — Banco di Napoli — Banco di Sicilia — Banca Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Province Lombarde — Federazione Nazionale Fascista delle Banche e Banchieri — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e d'Italia — Banca Popolare Cooperativa Anonima di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Popolare di Milano — Banco Santo Spirito — Credito Varesino — Società Italiana per le Strade Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali di Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà — La Fondiaria Compagnia di Assicurazioni Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio.

Credito Commerciale, Milano — Banca Cattolica del Veneto — Banca Toscana — Banca Agricola Milanese — Banca Provinciale Lombarda — Banco di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Credito Romagnolo — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Banca Belinzaghi — Società Italiana di Credito, Milano — Banco Lariano — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca dei Friuli — Banco S. Paolo, Brescia — Banca Gaudenzio Sella & C., Biella — Banca Popolare, Lecco — Banca A. Grasso e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallarate — Banco Alto Milanese — Banca di Calabria;

Banca Mutua Popolare, Bergamo — Banca Popolare, Luino — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Ragusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Cremona — Banca Mutua Popolare Aretina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Cooperativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risp. e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Banca Popolare Pesarese;

Vse ostale hranilnice, banke, bančniki in ljudske posojilnice, ki so vključene v Zvezi bančne kategorije, kakor tudi menjalnični agenti, ki so člani družbe »Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio«.

Zdravnik gre križem svet

V. HEISER

105

Odkrili so tudi, da komar preleti mnogo več kakor sto metrov, kakor so mu nekaj cenili meje daljeve. Poleg velikih komarjev vrste culex s krepkimi krili, ki jih srečavamo v New Jersey in o katerih je znano, da preletijo celo 60 km, so še drugi komarji vrste anopheles e povprečno letno daljavo poldruga kilometra. Komarji so hudo vztrajni, ko si iščejo svoj obrok krvi. V Georgiji smo si za poskus izbrali neko močvirje, kamor se je prav počasi stekala voda iz velikega apnenčastega skalovja, ki pa je ležalo prav nizko in je bilo skorajda nemogoče skrbeti za dober odtok, tako da je vse okrog močno zamočvirilo. Znano je bilo, da je bil ta kraj obširno kotičke komarjev. Najbližja hiša je bila oddaljena kak poldruga kilometra in je stala na vrhu griča. Med močvirjem in hišo so stali mnogi bori, ki pa so jih navrtali pridelovalci terpenitina, tako da so drevesa pozneje usahnila; le suhe veje so še štrlele proti nebu. Komarji se zato niso mogli na njih poskrbiti.

Neko poletje smo zbrali skupino dijakov in vsakemu dali veliko mrežo za komarje ter jih razpostavili za stražo k tem drevesom. Vsem ujetim žuželkam smo potem krila poročili s karminasto barvo. Ko smo jih nato izpustili, so veji odleteli v smeri proti hiši, čeprav je niso mogli videti in so bile vse luči v njej ugašene. Če je

bilo vetrovno, so leteli le od enega do drugega drevesa in ker jim je primanjkovalo moči, da bi se borili z vetrovom, so rajši ostali v zavetju. Če pa je bilo vreme ugodno, so odleteli dalje, a vedno le ponoči. Prej ali slej — če so seveda ostali pri življenju — so nazadnje dospeli do hiše, kjer so pričakovali svoj obede.

Pri vsakem pregledu smo najprej preučevali življenjske navade komarjev v kakem kraju. Najprej smo namreč hoteli potegniti grešnike iz njihovih kotičkov, da bi iz njih izvilii toliko jasnih spoznanj, da bi potem izdali primerne ukrepe za splošen napad nanje. Na Filipinih je bila malarija močno razširjena od kanala Bashi na severu, pa prav do Sulajskega morja na jugu. V približno dveh milijonih hiš so imeli vsako leto okrog deset do dvajset tisoč mrtvih, a v glavnih mestih, kakor Manila, Cebu in Iloilo ni umrl skoraj nihče. Malarija je prekrizala vsak načrt. Pri prevažanju dela iz gozdov in pri obdelovanju sladkornega trsa po nasadih je umiralo na stotine delavcev. Veliki in rodovitni otok Mindoro ob ustju manilskega zaliva je bil le redko naseljen z napol divjaškim ljudstvom, a samo zaradi malarije. Pod špansko vladjo so tisoči morali pustiti življenje, ko so skušali tamkaj urediti nasade trsnega sladkorja; tudi Amerikancem se ni po prvih poskusih godilo nič boljše. Če-

prav je bila malarija kot vzrok visoke umrljivosti po številnih seznamih filipinskega otočja šele na četrtem mestu, pa je bila v gospodarskem in človečanskem oziru zadeva največje važnosti.

Zunaj Manile smo morali računati z obširnim preseljevanjem ljudstva ob času raznih žetev. Običajno so delavci šli iz domačih vasi v oddaljene kraje ali v gore, da bi nabirali sadeže po gozdovih. Tedaj so si vzdolž jarkov, kjer je mrlolelo komarjev, zgradili bedna zavetja.

Nepoučenemu ni šlo v glavo, da bi bila nevarnost v zvezi s tako na pogled nedolžnim stvarco kakor je komar. Mnogi Filipinci so še kar naprej trdovratno vztrajali pri svoji veri »slab zrak« in so vsake krivde razrešili komarja, ki je mirno nadaljeval svoje smrtno delo.

Filipinski delavec v svoji preprostosti ni videl zveze med vzrokom in posledico, posebno še, ker mu komar ni povzročal toliko nevarnosti, kakor bi jo občutil celo človek s še debelejšo kožo. Zato je s komarji živel kar v znosni skupnosti, pač po njegovem življenjskem načelu, da je treba živeti in drugemu pustiti živeti. Leta in leta nam je ostala skrivnost, zakaj v Manili ni malarije, ko pa je bilo povsod dosti komarjev vrste anopheles. Vrh tega pa je bila bolezzen skoraj docela neznana tudi po velikih dolinah na raznih otokih, in to je bila za nas druga velika skrivnost.

Nekoliko smo napredovali, ko smo po vodnih gladinah razlili petroleja, stoječe vode izsuševali in delali poskuse z ribami, ki se hranijo s komarjevimi ličinkami; s temi posli smo se

bavili, ko sem bil zdravstveni ravnatelj. Znanstveni urad je uvozil ribe vrste »Fexom gambusia« ki enako dobro živi v slani, sladki, tekoči ali stoječi vodi. Toda v filipinskih vodah ni mogla opravljati svoje važne naloge zaradi neke še bolj čudne ribe: bil je to potepuški »dalag« ali blatna riba, ki je novega gosta, sladko »gambusijo«, strastno zasledoval. Na lovu za dobro poslastico je včasih kar preskakoval iz močvirja v močvirje. V varno omejenih vodah je gambusija kmalu pospravila vse komarjeve ličinke, toda v drugih stoječih in zunanjih vodah jo je napadala »dalaga«, ki so ga pa spet sladokusni Filipinci močno cenili, hitro iztrebili.

Kljub vsem našim napravam naloge še zdaleč ni bila rešena. Boj smo povzeli z novo vneto ko sem se leta 1921 vrnil na otočje. Nekega večera sva po jedi z vrhovnim guvernerjem kakor običajno sedela na njegovi verandi v Malacanapu.

»Imam lepo presenečenje za vas,« je dejal general. »Priskrbel sem vam milijon dolarjev za pobijanje malarije. Po uradnih seznamih umre za to boleznijo letno trideset tisoč ljudi; torej je čas, da jo iztrebimo.«

»Gospod general,« sem mu odvrnil, »ne vem, kako bi to vse to koristno obrnil. Poskusi, ki smo jih napravili s komarji, so pokazali, da denar sam ne pomaga pri rešitvi te naloge.«

»Zakaj pa ne? Mar nismo ravno tako ravnali v Panami?«

»A tam dol je bilo treba samo izsušiti nekaj kvadratnih kilometrov na odseku pri prelivu, dočim bi tu imeli na tisoče kilometrov.«

»Seveda moramo močvirja izsušiti, niso rodili skoraj nobenih uspehov.

Če se jih bomo znebiti. Če boste to storili, bo malarije konec.«

»A vendar, gospod general, v preučevanju malarije imamo skoraj vsak hip opravka z novimi protislovji. Prav možno je, da malarije je niso kriva močvirja.«

»Povsod drugje so močvirja vir tega zla. Zakaj pa bi tukaj ne bilo tako?«

»Nihče tega ni dokazal in tak način sklepanja ni znanstven.«

»Bodi kakor koli, jaz hočem, da se postopa takole se je glasil odločni odgovor generala Wooda.«

Sam pri sebi sem si mislil, da bi general, ki je sam bil zdravnik, ne smel tako govoriti.

»V takem primeru, gospod general, bi se jaz rajši umaknil s »vojega mesta,« sem mu rekel. »Ne morem se strinjati s tem, da bi se tako postopalo. Ne bo vam težko najti koga drugega, ki se bo lotil naloge po vaših navodilih; morda je tudi vaš način postopanja pravilen. Upam vsaj.«

Prenehala sva s preporno zadevo, ker se nihče ni hotel drugemu vdati. Toda naslednji dan, potem ko se je dobro prespal — kakor je bila njegova navada — se je general kesaal svoje zadirčnosti in se mi na dolgo in široko opročal.

»Kaj pa jaz vem o malariji? Pozabite vse, kar sem vam dejal in mi razložite svoje misli.«

»Najprej bi želel vedeti, če so našti prebivalci res vsi umrli za malarijo, kakor so seznanji trdili. In če so res umrli za malarijo, bi si še rad bil na jasnem, zakaj vsi ukrepi, ki so jih izdali v malarijskih pokrajinah, niso rodili skoraj nobenih uspehov.«

Boljši kruh za isto ceno

V Nemčiji bodo odslej pekli kruh iz mešanice, v kateri bo 45% ržene, 35% pšenične in 20% ječmenove moke

5. julija je bila v Nemčiji izdana odredba, ki med drugim določa, da se bo v bodočem gospodarskem letu tudi ječmenova moka uporabljala za kruh. Letos so v Nemčiji posejali dosti večjo površino zemlje z ječmenom kakor pa druga leta, poleg tega pa je bil letošnji pridelek ječmena izredno dober. Vse to je v veliki meri pripomoglo, da se je nadomestila škoda, ki je zaradi izredno hude zime nastala na poljih, posejanih s pšenico in ržjo. Vrhovna nemška organizacija za gospodarstvo z žitom in krmo je zdaj, kakor poročajo iz Berlina, izdala tudi posebno odredbo, kako je treba mleti ječmen in v kakšnem razmerju mešati ječmenovo moko med krušno, t. j. med pšenično in rženo.

Po novih določbah naj bi odslej mlini, ki imajo v zalogi pšenico, dobivali po točno določenih cenah tudi ječmen in ga mleli, mešali pa bi oboje smeli v določenem razmerju. Za zdaj je rečeno, da smejo mlini delati takšno mešanico, da bo v njej 75 odstotkov pšenice in 27 odstotkov ječmena. Iz tega sledi, v kakšnem razmerju morata biti pšenična in ječmenova moka. Kakor je znano, je v Nemčiji določeno, da morajo iz 100 kg pšenice namletiti 94 kg moke in sicer tako, da dobe 50 kg prvovrstne pšenične in 44 kg krušne moke. Iz 100 kg ječmena pa morajo mlini namletiti najmanj 80 in največ 85 kg moke. 10 kg te ječmenove moke smejo dati posebej, ostalih 70 kg pa je namenjenih za meša-

nje med krušno moko. Ječmenovo moko bodo že v mlinih samih mešali s krušno, in sicer v razmerju 64:36, to se pravi, da mora biti v 100 kg takšne mešane moke 64 kg dosedanje krušne in 36 kg ječmenove moke. Ni pa priporočljivo mešati ječmenovo moko med rženo, ker testo iz same ržene moke dosti lepše vzhaja, kakor pa testo, narejeno iz mešanice ržene in ječmenove moke. Na drugi strani pa je kruh iz mešanice ječmenove in pšenične moke zelo okusen, le skorja je nekoliko bolj suha, kakor pa je bila pri sedanjem kruhu.

Kruh iz novega pridelka bo torej v nekaterih pokrajinah Nemčije podoben tako imenovanemu »tretinskemu kruhu«, kajti v njem bo ržena, pšenična in ječmenova moka. Razmerje, v katerem bodo te tri vrste moke smeli mešati, je naslednje: 45% ržene, 35% pšenične in 20% ječmenove. K tej mešanici pa bodo tudi v bodoče, kakor doslej, dodajali še 5% krompirja.

Ker je ječmen, ki je zrel poleti, dražji, kakor pa rž, bi bilo čisto naravno, da bi se moral kruh, ki ga bodo odslej pekli v Nemčiji, podražiti. To pa se ne bo zgodilo, kajti določeno je obenem z uvedbo nove vrste kruha tudi to, da bodo morali mlini mleti ječmen ceneje, kakor pa so do zdaj pšenico ali rž, ali pa bo država razliko nadomestila tako, da bodo ljudje lahko jedli v resnici dražji kruh po isti ceni kakor doslej.

Junaki, ki ne poznajo strahu

Živi dokazi, kako neustrašeno se bore Italijani ob Donu

Italijanski vojni poročevalec je poslal z bojišča ob Donu, kjer nastopajo italijanske čete, daljše poročilo, v katerem opisuje junastvo italijanskega vojaka na tem bojiščnem odseku. Takole piše:

Bojišče ob Donu. — Na sprednji postojanki, s katere zdaj pišem te vrstice, je bila te dni napisana tako slavna stran zgodovine, da ne glede na to, kako bodo sodili o njej tisti, ki so se sami neposredno udeleževali teh bojev, pomeni nekaj izrednega. Vsi občutijo, da se je tu odigralo res nekaj, kar presega vse meje.

Vsak dan so se tu odigravali boji na nož. Smo na postojanki, ki zapira sovražniku pot do uspehov, a z vso srditostjo se je zagrizel vanjo. Na tem odseku, kjer so se okrog bersaljerov divizije »Celerec« zgrnili oddelki novih pehotnih divizij, sovražnik ne more prodrati. Postojanka je bila zavzeta že prvi dan v naskoku in je ključ celotnega položaja na tem odseku. — Dan, dva, tri, celih osem dni se je sovražnik neprenehoma zaganjal v to postojanko ter vprižarjal protinapade. V boj je pošiljal sampo najbolj izbrane čete, tako imenovane »stražne polke«, ki jih je podpiralo pet divizij. Vsak dan so pri napadih nastopale čisto nove, sveže čete, s katerimi je sovražnik nadomestil svoje izgube. V naših vrstah pa so bili vedno isti vojak, trdno odločeni, da ne popuste, dokler se ne bi boji razvili tako, kakor je bilo določeno v načrtu. Pred našimi strelskimi jarki leže kupi sovražnikovih mrličev.

Kakor v pravljici

To so bili doživljaji, o katerih se zdi, kakor da so vzeti iz kakšne knjige, v kateri je na fantastičen način pisatelj popisal svoje doživljaje na krvavih poljanah. Naša postojanka je točka, v katero se je sovražnik ure in ure v zaporednih valovih zaganjal. Če bi jo zavzel, bi bilo pač hudo, kar bi se potem zgodilo. Naši so porabili že skoraj vse nabojne, ostalo je le še nekaj bomb. Tudi strojničarji so izpraznili zadnje zaboje s strelivom. Sovražnik pa še vedno napada. Toda, tisti naš bore poročnik, ki poveljuje na tej postojanki, se požene s svojimi možmi v protinapad. Tako so planili na sovražnika — približali so se mu na razdaljo nekaj metrov — da so se Rusi podali v beg, za petami pa so jim eksplodirale zadnje naše bombe.

Potem se je tisti naš poročnik s svojimi možmi vrnil spet v prejšnje postojanke. Nima

jo na razpolago niti enega naboja več, niti ene bombe.

imajo pa bajonete in svoja srca

Da bi se umaknili? Ne! Bersaljeri se ne umikajo. Čelade so natakili na puške in tako je bil sovražnik prepričan, da se je število naših bersaljerov podvojilo. Zato ni več napadel. In kako so se potem bersaljeri objemali, da se je prispelo novo strelivo!

»Ni važno, če jaz umrem...«

Višji narednik, ki je poveljeval manjšemu protitankovskemu oddelku in je bil prej v civilu akademik, se je rajši prišel boriti v Rusijo, kakor pa da bi šel v častniško šolo. Bil je to visok, zagorel mladenič, ki so mu oči kar žarele. Tudi s tem bojevnikom lahko računamo. Bil je ranjen, ko se je z drugimi bersaljeri mudil na najnevarnejši točki vse naše bojne črte. Kroglja ga je zadela v trenutku, ko je bila tako zelo potrebna vsaka puška, še bolj pa vsak mož. Zadet je bil v glavo in kazalo je, da je z njim konec.

In tedaj je napisal svojemu stotniku na listek papirja, ki ga je iztrgal iz svoje beležnice, naslednje besede: »Upam, da ste zadovoljni z menoj in z mojimi vojaki. Vsi so vrli možje. Prosim vas, da jih nagradite, ker so se res dobro borili. Ni važno, če jaz umrem. Imam še dva brata v Rusiji in ta dva me bosta že znala maščevati. Živela Italija! Živel Duce!« Še isti večer mu je častnik podelil srebrno kolajno. Morda bo le še ostal pri življenju. Zdj mu je že boljše, hvala Bogu.

Junaški fašist

Isti krik »Živela Italija! Živel Duce!« je zagnal tudi neki fašist, ki je pogumno skočil pokoncu proti napadajočemu sovražniku. O tem dogodku mi je pripovedoval prav tisti poročnik, čigar vojaki so natakili svoje čopaste čelade na puške, da bi sovražnika preslepili. Pripovedoval je to meni, ki sem mu čestital k njegovemu junaškemu dejanju in ki sem bil vesel, da sem mu lahko kot poveljnik — zamenjal sem namreč stotnika, ki je bil pri napadu ranjen z ročno bombom — izrazil svojo pohvalo. Odgovoril pa mi je: »Storil sem, kar so dolžni storiti bersaljeri. A Italijani so vsi junaki.«

Pripovedoval mi je tudi o Mussolinijevem legionarju, ki se je z navdušenim vzklikom pogljal proti sovražniku. Padel je, a zdi se, da je bila njegova smrt bogato poplačana. Med svojetskimi trupli na tistem mestu je bilo tudi truplo nekega sovjetskega političnega komi-

SELMA LAGERLOEF:

104

NA RAZPOTJIH SRCA

ROMAN

V Karlinini glavi so se podile misli z bolj vrtoglavo in mučno naglico kakor kdaj koli prej, toda druga za drugo so se umirile. Kakor da bi uvidele, da se tukaj ne da nič več storiti, da je vse že odločeno in se vse skupaj ne da več spremeniti. In potem je spanec odtrgal ubogo mladenko tudi končnoveljavno od vseh misli.

Spala je nekaj ur. Proštova gospa je sicer, kakor je bila obljubila, pomolila svojo glavo v sobo, ko je bilo kosilo že na mizi. Ko je pa našla Karlino spečo, je ni zbudila. Šele tedaj, ko se je kočijaž vrnil s Schagerstroemovim odgovorom, jo je šla zbuditi.

Karlina je odprla pismo in našla eno samo vrstico: »Vaš vdani sluga bo imel to čast, da se bo prikazal.«

Poslala je listič gospej Sundlerjevi in začela tedaj znova v družbi prošta in njegove gospe govoriti o svoji usodi. Toda zopet so jo prekinili. Njena sestra, soproga dr. Romeliusa, je poslala ponjo. Zjutraj je dobila namreč močan izliv krvi.

»Sedaj se pa pojavljajo samo še nesreče,« je vzkliknila gospa proštova. »Seveda je vrtoglavična. Takšna je bila že dolgo po svoji zunanosti. Kajpada moraš nemudoma k njej, moja ljuba! Le da tebi ni odveč!«

»To pa zagotovo ne, zadržno ne,« je zagotavljala Karlina in se utro pripravila za to drugo današnjo pot v naselje ob cerkvi.

Našla je svojo sestro v salonu, ko je sedela na stolu z visokim

hrbitnim naslonjalom, okrog pa so bili vsi otroci. Dva sta se na-

slanjala nanjo, dva sta sedela na pručici ob njenih nogah, oba

najmlajša pa sta čepela ali pa se plazila po tleh. Ta dva nista

imela nobenega pojma o bolezni in nevarnosti, toda oni štirje, ki

so imeli že nekaj pameti, so kazali močen strah in nemirnost.

Videti je bilo, kakor da bi okrog svoje matere tvorili jez in jo

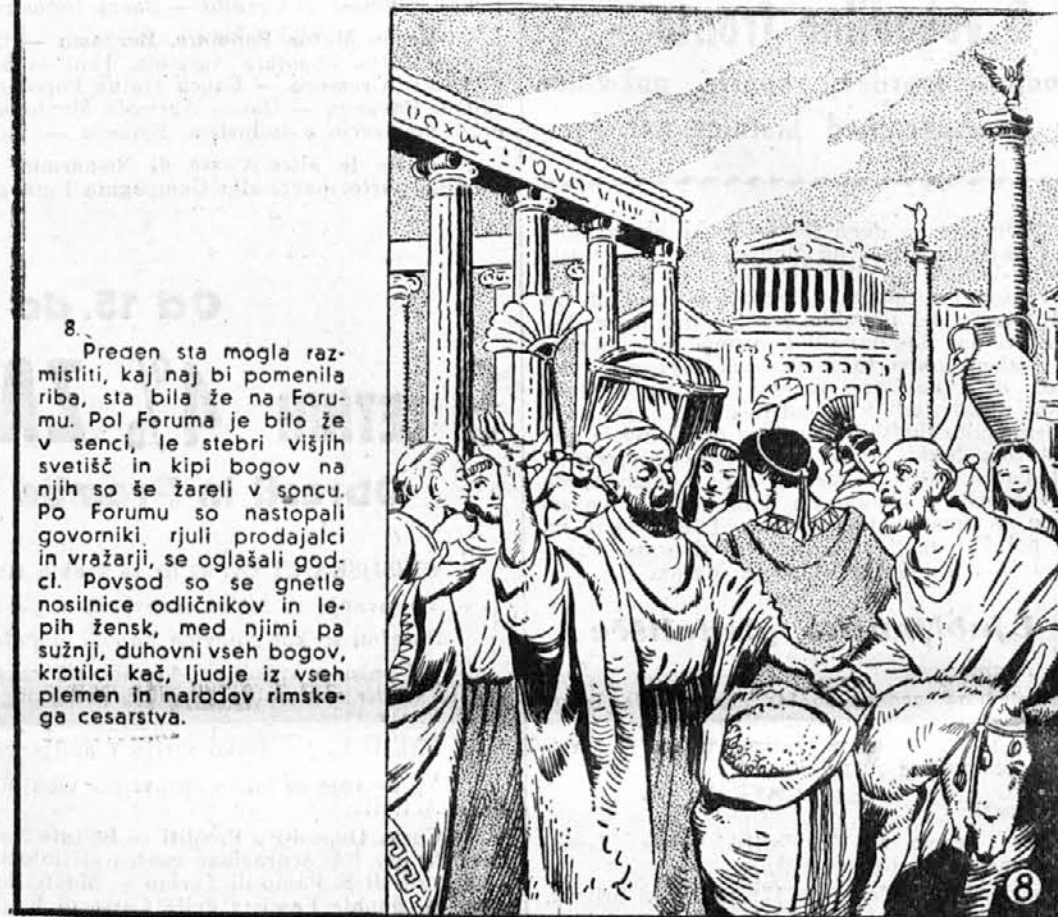
s tem hoteli zaščititi pred novim napadom.

HENRIK SIENKIEWICZ

ROMAN V SLIKAH

7.
»Srečal sem jo, ko je pri vodnjaku na vrtu škropila vodne rože. Dolgo nisem mogel z besedo na dan. Potem pa sem ji dejal, kako mi je hudo, da moram iz te gostoljubne hiše, saj mi je bolezen prinesla toliko sreče... Vsa zmedena je molčala, potem je s trsom narisala na pesek ribo, me vprašaje pogledala — pa zbežala kakor gorska vila...«

sarja, nekega bataljonskega poveljnika in dveh drugih častnikov.

Umaknil se je šele, ko je iz svoje čelade zmetal vse bombe

In potem se orjaški, naravnost levji bersaljer. Rusi pritiskajo in napadajo že šest ur. Med tem ko je bersaljer metal svoje bombe na sovražnika, je popeval tisto pesem o »Tretjem polku«. Bil je zadet, vse naokrog pa je obležalo mnogo Rusov, s katerimi je bil po vrsti obračunal. A ni padel. Umaknil se je šele, ko je bila njegova čelada, v kateri je imel bombe, prazna. Stal je tam gologlav, pokoncu in silno ponosen. In ko so ga odpeljali v vojaško bolnišnico, je dejal: »Saj se kmalu vrnem. Živel bersaljeri!«

In potem se tisti zaupnik iz skupine Milančanov, ki je ranjen v nogo prišel v strelski

jarek ter tam naletel na skupino Rusov. Pripovedoval mi je, kako je bilo tedaj, ko je v tistem strelskem jarku pograbil svoj samokres in začel streljati Ruse. S smehom na licih mi je to pravil, kakor da bi bilo vse tisto, kar je tedaj doživel, šala.

11.000 srebrnih lisic naprodaj

V norveški prestolnici Oslu so te dni odprli zanimiv sejem, na katerem prodajajo krzno. Kakor pišejo iz Osla, je bilo med drugim na prodaj tudi 11.000 srebrnih lisic, 2000 platinastih in 1000 modrih. Letos decembra meseca na bodo postavili na trg, kakor računajo na pristojnih mestih, že nad 65.000 kož srebrnih lisic, 7000 platinastih in 12.000 modrih lisic.

proštova Forsius vam je poslala peciva. Tam zunaj ga imam v svoji torbici. Pojdite z menoj, pa boste zijali.«

Tako je zvalila otroke iz sobe, razdelila mednje pecivo in jih poslala potem na vrt, da bi se tam igrali.

Ko je zopet stopila k svoji sestri, se je vsedla na pručico k njenim nogam, vzela njeni trdo izdelani rok v svoji roki in položila nanjo lici.

»Tako, preljuba, sedaj jih ni. Torej povej, kaj bi rada od mene.«

»Če bi umrla,« je dejala bolnica, toda takoj nato je spet obmolnila iz bojazni pred novim napadom kašlja.

»Da, prav,« je odvrnila Karlina, »saj ne smes govoriti. Toda ti si me hotela prositi, naj prevzamem tvoje otroke, če bi ti umrla. To ti obljubljam, Marija Luiza.«

Sestra je prikimala in med tem, ko se je Karlina nvalježne nasmehnila, ji je iz oči zdrknila solza.

»Saj sem vedela, da mi boš pomagala,« je izsopla.

»Sploh me ne vpraša, kako naj storim, da bom otroke lahko prevzela,« si je mislila Karlina, ki je spričo te nove nesreče čisto pozabila, kar se ji je bilo dogodilo dopoldne. Toda takoj nato se ji je zablistalo v glavi: »Gotovo boš lahko k sebi vzela otroke, saj boš bogata. Saj boš vendar poročila Schagerstroema.«

Potem se je nova misel pojavila v njej. »Končno se je vse skupaj tako zgodilo, da bom Marija Luiza lahko pomagala.«

Tedaj je prvkrat s precejšnjim pomirjenjem začela misliti na svojo poroko s Schagerstroemom. Doslej se je v to stvar udala le s potrpečljivo upogljivostjo.

Predlagala je sestri, naj pusti, da jo bo prenesla v posteljo. Toda zdravnikova žena je zmajala z glavo. Imela je še nekaj na sreč.

»Ne smes pustiti otrok pri Rihardu,« je dejala.

Karlina je tudi to obljubila od sra. Istočasno pa je bila zelo začudena. Marija Luiza torej ni tako slepo občudovala svojega moža, kakor je bila mislila. Opazila je, da je ta mož že zdavnaj propadel in da je bilo treba otroke odtegniti njegovemu vplivu.

Toda sestra je kazala, kakor da ji hoče še nekaj zaupati.